

Ontologie a „danost“ jsoucího

Nicolai Hartmann (1882, S. 1 - 1939) formuloval své pojetí ontologie následovně: „Das erste Anliegen der Ontologie geht dahin, die Frage nach dem "Seienden als Seienden" in ihrer vollen Allgemeinheit zu klären, sowie sich der Gegebenheit des Seienden grundsätzlich zu versichern. Mit dieser Aufgabe hat es die Grundlegung der Ontologie zu tun.“ V prvním bodě mu tedy jde o „vyjasnění otázky“ po „jsoucím jakožto jsoucím“, tudíž otázky resp. tématu formulovaného původně Aristotelem (*to on hé on*). Obvykle se této formulaci rozumí tak, že „jsoucím“ se můžeme zabývat po mnoha různých stránkách, takže zabývat se „jsoucím jakožto jsoucím“ znamená odhlížet ode všech těchto rozmanitých stránek a soustředit se jen na to, že a pokud takové jsoucí „jest“, tj. pokud je právě a pouze „jsoucí“. Nechceme-li se spokojit s truismem (banalitou, trivialitou) - zejména protože hraničí s velkým neřešeným problémem, zda všechna jsoucí „jsou“ stejným způsobem, což se na první pohled zdá být těžko přijatelné - musíme si alespoň předběžně připustit otázku, zda a v jakém smyslu se lze zabývat jsoucím také pokud není, tedy „jsoucím jakožto nejsoucím“. To nás pak vede k onomu druhému bodu, Hartmannem uváděnému, totiž k otázce povahy toho, jak je nám něco jsoucího (jsoucno) „dáno“, eventuálně jak se nám jsoucí „dává“. Pochopitelně se proto nyní musíme tázat také po tom, zda, jak a pokud se nám jsoucí „nedává“, nebo také jak nám je „nedáno“. A pak následuje nutně otázka, zda se můžeme nejen dotazovat, ale zda můžeme také nějak přistupovat ke jsoucímu, pokud se nám samo nedává a zda ono „nedané“ můžeme přece jen nějak poznávat. To vše se nám jako problém (či spíše celá problematika) „jsoucícího“ otvírá, zejména když se budeme zabývat povahou toho, jak „jsou“ události jako integrované (sjednocené) „kusy“ dění, jež mají svůj počátek, svůj průběh i svůj konec.

(Písek, 110307-1.)